

Asia: Asia VN/4219/2023

Lausuntopyyntö peruspankkipalveluja ja luottolaitoslainsäädäntöä koskevasta arviomuistiosta

1. Peruspankkipalvelut

Kommenttinne peruspankkipalveluita koskeviin arviomuistion havaintoihin ja toimenpide-ehdotuksiin (arviomuistion luku 2)? Voitte tässä yhteydessä tuoda esille myös arvioitanne eri toimenpidevaihtoehtojen vaikutuksista.

Yhteiskunnallisten yritysten liitto ARVO ry kiittää mahdollisuudesta lausua peruspankkipalveluja ja luottolaitoslainsäädäntöä koskevasta arviomuistiosta.

Yhteiskunnallisten yritysten liitto ARVO ry on yhteiskunnallisten yritysten perustama yhdistys, jonka tehtävänä on edistää yhteiskunnallisten ja arvolähtöisten yritysten toimintaedellytyksiä. Missiomme on auttaa yhteiskunnallisia yrityksiä menestymään. Visiomme on Suomi, jossa yhteiskunnalliset yritykset ovat vaikuttavia elinkeinoelämän toimijoita ja rakentavat kestävämpää yhteiskuntaa.

Suomessa on noin 3 000 yhteiskunnallista yritystä. Ne työllistävät yli 60 000 henkilöä ja niiden yhteenlaskettu liikevaihto on yli 6 miljardia euroa. Yhteiskunnallisia yrityksiä toimii kaikilla toimialoilla.

Yhteiskunnallinen yritys ei ole sidottu mihinkään yhtiö- tai yritysmuotoon, vaan yhteiskunnallista yritystoimintaa harjoitetaan useissa eri muodoissa. Yhteiskunnallinen yritys voi olla osakeyhtiö tai osuuskunta, mutta se voi olla myös osa yhdistyksen tai säätiön toimintaa. Tällöin liiketoiminta eriytetään kirjanpidossa elinkeinotoiminnaksi.

Yhteiskunnallisen yritystoiminnassa yhteiskunnallinen päämäärää, paremman yhteiskunnan rakentaminen on ensisijaista. Koska kyse on liiketoiminnasta, toiminnan pitää olla kannattavaa, mutta taloudellisen voiton maksimointi ei ole ensisijaista. Syntyneestä voitosta pääosa sijoitetaan yhteiskunnallisen päämäärän edistämiseen, esimerkiksi toimintaa ja vaikuttavuutta kehittämällä,

jakamalla voitto yleishyödylliselle omistajalle tai lahjoittamalla taholle, joka toiminnallaan edistää yhteiskunnallisen yrityksen päämäärää. Lisäksi yhteiskunnallinen yritys pyrkii hallinnossaan avoimuuteen ja osallisuuteen.

Arviomuistion kuvaus yritysten ja yhdistysten pankkipalveluiden nykytilasta on varsin todenmukainen. Jako yhdistyksiin ja yrityksiin on kuitenkin aika mustavalkoinen ja näkee yhdistykset vain yleishyödyllisinä toimijoina. Tässäkin yhteydessä on hyvä tunnistaa, että Suomessa on noin 1 800 yhdistystä ja yli 300 säätiötä, jotka toimivat myös yhteiskunnallisina yrityksinä (lähde: <https://yyo.fi/tietopankki/data/>).

Lisäksi muistiosta puuttuu täysin osuuskuntien näkökulma. Sekä osuuskuntia että yhdistyksiä kohdallaan jo nyt yritysten palveluissa eriarvoisesti. Ne eivät esimerkiksi voi hyödyntää Finnveran takausta, vaikka harjoittavat elinkeinotoimintaa.

Pidämme tärkeä, että asiakkaan tuntemiseen ja tunnistamiseen sekä rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämiseen liittyviä menettelytapoja tarkistetaan de-risking-ilmion vähentämiseksi. Myös yhteiskunnallisilla yrityksillä voi olla vaikeuksia saada peruspankkipalveluja, koska pankit välttävät riskejä niiden hallinnan asemesta.

Ymmärrämme asiakkaan tuntemiseen ja tunnistamiseen sekä rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämiseen liittyvän sääntelyn ja menettelyjen tarpeellisuuden. Niiden tulkinta rahoituslaitoksissa ja myös vakuutusyhtiöissä on kuitenkin lievennyt kaavamaisiksi ja tiukaksi. Tämä aiheuttaa palvelujen saatavuusvaikeuksien lisäksi myös paljon hallinnollista taakkaa.

Tunnistamiskäytännöt on laadittu yrityksille ja tarkemmin sanoen vain osakeyhtiöiden näkökulmasta. Yhdistyksenä tai osuuskuntana niihin vastaaminen on joskus lähes mahdotonta ja vastaaja joutuu soveltamaan saadakseen pakollisiksi merkityt kohdat täytettyä. Osana hyvää pankkitapaa voisi edellyttää, että kyselypohjat olisivat erilaisia erilaisille toimijoille.

Byrokratian vähentämiseen täytyy myös pohtia, miksi pankkien ja vakuutuslaitosten ym. pitää kysellä edunsaajia erikseen asiakkaalta. Edunsaajat tulee jo ilmoittaa PRH:lle. Olisiko sujuvampaa ja eri osapuolille parempi, että finanssialaa veloitettaisiin kysymään tiedot sieltä. Näin muodostuisi myös kannuste ilmoittaa edunsaajat PRH:lle ja voitaisiin varmistua, että edunsaajat ovat kaikilla tahoilla samat ja oikeat.

Pienten toimijoiden näkökulmasta on keskeistä tunnistaa pankkipalvelujen kytkykauppa. Yksinkertaisia peruspalveluja tarvitsevat toimijat eivät ole pankille kannattavia asiakkaita, mikä

ratkaistaan sisällyttämällä peruspakettiin palveluja, joita asiakas ei tarvitsisi. Tämä tulisi estää kehittämällä hyvää pankkitapaa.

Osana hyvää pankkitapaa on myös aiheellista varmistaa asiakaspalvelun tavoitettavuus ja mahdollisuus henkilökohtaiseen palveluun. Asiasta voitaisiin myös antaa menettelytapaohje. Näin yksityiskohtaisen sääntelyn vieminen lainsäädäntöön ei ehkä kuitenkaan ole perusteltua, jottei lainsäädännöstä muodostu uusien palvelumuotojen ja -tapojen, ehkä jopa sosiaalisten innovaatioiden este.

Sen sijaan on perusteltua harkita, että säädöksiä peruspankkipalvelujen tarjoamisveloitteesta laajennetaan koskemaan myös mikro- ja pienyrityksiä sekä yhteisöjä.

Yhteiskunnallisten yritysten liitto ARVO ry korostaa, että sääntelyä kehitettäessä on tunnistettava myös eri muodoissa toimivat yhteiskunnalliset yritykset ja että niillä tulee olla samat oikeudet palveluihin kuin yrityksillä ja liiketoimintaa harjoittavilla yhteisöillä yleisesti. Ei voi olla niin, että yhteiskunnallisia yrityksiä syrjitään juridisen muodon tai yhteiskunnallista hyvää tavoittelevan päämäärän perusteella.

Kiinnitämme tässä yhteydessä huomiota myös siihen, että tällä hetkellä yrityspalveluissa laajemminkin usein rajataan toimijoita pois palvelujen piiristä yhtiömuodon perusteella. Tämä asettaa osan yhteiskunnallisista yrityksistä eriarvoiseen asemaan muiden yritysten kanssa.

Painotamme, että yrityksille kohdennettujen palvelujen ja yritystoimintaan suunnattujen tukien tai lainojen saajia ei tule rajata sen perusteella, missä juridisessa muodossa liiketoimintaa harjoitetaan.

Ystävällisin terveisin

Susanna Kallama

toimitusjohtaja

Yhteiskunnallisten yritysten liitto ARVO ry

2. Käteisen saatavuus ja käytettävyys

Kommenttinne käteisen saatavuutta ja käytettävyyttä koskeviin arviomuistion havaintoihin ja toimenpide-ehdotuksiin (arviomuistion luku 3)?

-

3. Asiakkaansuoja- ja menettelytapasääntely: hyvä pankkitapa ja sopimusehtosääntely

Kommenttinne hyvää pankkitapaa ja sopimusehtosääntelyä koskeviin arviomuistion havaintoihin ja toimenpide-ehdotuksiin (arviomuistion luku 4)? Voitte tässä yhteydessä tuoda esille myös arvioitanne eri toimenpidevaihtoehtojen vaikutuksista.

-

4. Luottolaitosten toimintaa ja riskienhallintaa koskeva sääntely

Kommenttinne luottolaitosten toimintaa ja riskienhallintaa koskeviin arviomuistion havaintoihin ja toimenpide-ehdotuksiin (arviomuistion luku 5)? Voitte tässä yhteydessä tuoda esille myös arvioitanne eri toimenpidevaihtoehtojen vaikutuksista.

-

5. Talletuspankkien yhteenliittymät

Kommenttinne talletuspankkien yhteenliittymälainsäädäntöä koskeviin arviomuistion havaintoihin ja toimenpide-ehdotuksiin (arviomuistion luku 6)? Voitte tässä yhteydessä tuoda esille myös arvioitanne eri toimenpidevaihtoehtojen vaikutuksista.

-

6. Luottolaitosten yhteisölait

Kommenttinne luottolaitosten yhteisölainsäädäntöä koskeviin arviomuistion havaintoihin ja toimenpide-ehdotuksiin (arviomuistion luku 7)? Voitte tässä yhteydessä tuoda esille myös arvioitanne eri toimenpidevaihtoehtojen vaikutuksista.

-

7. Muut havainnot ja huomiot

Voitte tässä yhteydessä tuoda esille muita kuin edellä mainittuihin teemoihin liittyviä havaintoja ja huomioita arviomuistioon liittyen.

-

Kallama Susanna
Yhteiskunnallisten yritysten liitto ARVO ry